

EXAMENSARBETE

PERNILLA FINNE

Red One vs. Film -

En jämförelse av Red One och celluloidfilm som fotografens arbetsredskap

Pernilla Finne

Arcada – Nylands svenska yrkeshögskola
Mediekultur

Helsingfors 2009

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Mediekultur
Identifikationsnummer:	7257
Författare:	Pernilla Finne
Arbetets namn:	Red One vs. Film - En jämförelse av Red One och celluloidfilm som fotografens arbetsredskap
Handledare (Arcada):	Mats Nylund
Uppdragsgivare:	
Sammandrag:	
<p><i>The cinema – storytelling in a flow of consecutive images which meet in secret, poetic understanding – is an ancient art form, the celluloid film strip just its latest technical phase. Latest, not last. We will soon be filming without film and without tapes.</i> (Ideham-Ålmquist. 1959. Quoted by Svanberg 2004:1)</p> <p>Nästan lika länge som det funnits film har man försökt hitta på ett digitalt alternativ till den organiska celluloidfilmen. Trots att många nya format och kameror uppfunnits har man ändå inte lyckats hitta något som kunde ersätta 35mm celluloidfilmen i filmbranschen.</p> <p>När kameran Red One kom ut på marknaden 2007, väcktes ett nytt hopp om att man nu uppfunnit en digital kamera med vilken man kan uppnå samma kvalitets bild som tidigare endast var möjlig att uppnå med celluloidfilm.</p> <p>I mitt examensarbete jämför jag visuella skillnader på material filmat med 35mm, 16mm film och Red One. Med hjälp av böcker, artiklar och intervjuer undersöker jag om Red One kan nå upp till sitt rykte som rival till den tidigare oslagbara celluloidfilmen.</p>	
Nyckelord:	Film. Estetik. Digitalisering.
Sidantal:	47
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Mediaculture
Identification number:	7257
Author:	Pernilla Finne
Title:	Red One vs. Film- En jämförelse av Red One och celluloidfilm som fotografens arbetsredskap
Supervisor (Arcada):	Mats Nylund
Commissioned by:	
Abstract:	<p><i>The cinema – storytelling in a flow of consecutive images witch meet in secret, poetic understanding – is an ancient art form, the celluloid film strip just its latest technical phase. Latest, not last. We will soon be filming without film and without tapes.</i> (Idestam-Almquist. 1959. Quoted by Svanberg 2004:1)</p> <p>For almost as long as there's been film, people have tried to come up with a digital alternative to organic celluloid film. Even though there's been a lot of new formats and cameras on the market through the years, no digital format so far has been able to replace 35mm film in the movie industry. When the new camera Red One first was introduced on the market in 2007, there was again a digital camera able to produce the same picture quality as 35mm film.</p> <p>In my degree thesis I compare the visual differences on material film with 35mm, 16mm film and Red One. With the help of books, articles and interviews I will investigate if you with Red One really are able to reach the same kind of high quality picture as with celluloid film.</p>
Keywords:	Film. Aesthetics. Digitalisation.
Number of pages:	47
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

INNEHÅLL

1.	Inledning	8
1.1	Introduktion	8
1.2	Syfte	8
1.3	Centrala frågor	9
1.4	Forskningsmetod	10
1.4.1	<i>Intervjuer</i>	11
1.4.2	<i>Artiklar</i>	12
1.5	Avgränsning	13
1.6	Definition av centrala begrepp	13
2.	Bakgrund	14
3.	Red vs. Film- en intervju med fyra experter	20
3.1	Vilka visuella skillnader finns på material filmat med Red One och celluloidfilm?	20
3.2	Vad är Red Ones svaga och starka sidor?	27
3.3	Vad är celluloidfilmens svaga och starka sidor?	31
3.4	I vilken situation skulle du använda Red One? Och när celluloidfilm?	34
4.	Sammanfattning	
4.1	Varför Red One blivit populär	38
4.2	Red One vs. Celluloidfilm	39
4.3	Visuella skillnader mellan material filmat på Red One och celluloidfilm	41

4.4	I vilken typs filmsituationer passar Red One respektive celluloidfilm bättre.....	43
4.5	Konklusion.....	45
5.	Källor.....	46

1. INLEDNING

1.1 Introduktion

Red One är den digitala filmkameran som tar filmvärlden med storm. Efter att giganter som Peter Jackson gjort tummen upp vill alla testa kameran som skall kunna ersätta den analoga filmen på allvar (Andersson 2008)

Celluloidfilm har varit det mest använda och uppskattade arbetsredskapet inom filmbranschen ända sedan den första officiella filmvisningen utfördes av bröderna Lumière i Paris 1895 (se Von Bagh 1998: 22). I dessa filmer använde man 35mm film, som introducerats på marknaden av George Eastman 1889 (se Von Bagh 1998:21).

Ända sedan dess har inget digitalt format kunnat ersätta den analoga filmen, fast många försök gjorts. När den nya kameran Red One kom ut på marknaden 2007 väcktes hoppet om att man nu funnit en digital kamera, med vilken man kan uppnå samma kvalitetsbild som man tidigare endast kunnat uppnå med den analoga filmen.

1.2 Syfte

Under det senaste året har jag varit med om flera reklaminspelningar där man använt Red One och andra där man valt att använda 16mm film. Jag har märkt att just dessa två ofta varit de två alternativ fotografen valt emellan. I långfilmsbranschen har frågan även inkluderat 35mm film som ett alternativ.

Detta har för mej väckt frågan när använda Red One och när celluloidfilm? Hur skall man veta vilken som passar i vilken situation? Vad är egentligen den avgörande skillnaden mellan dessa? Som filmfotograf är det viktigt att hela tiden hålla sig à jour med allt det nya som händer på marknaden. Detta är den största orsaken till att jag valt att jämföra den nya kameran Red One med 16mm och 35mm celluloidfilm.

Eftersom ljussättningen och inspelningsomständigheterna alltid varierar från produktion till produktion, har det varit svårt för mej att jämföra de olika produktionerna

sinsemellan och att skapa en enhetlig åsikt om vad skillnaden på det visuella slutresultatet mellan en produktion där vi använt Red One och en där vi använt celluloidfilm är. Detta har motiverat mej till att bekanta mej djupare med ämnet och intervjua erfarna fotografer.

Med hjälp av mitt examensarbete vill jag få en bättre helhetsbild och kunskap av de arbetsredskap jag i mitt framtida arbete kommer att använda. Genom min undersökning vill jag få en klarare bild av i vilka situationer celluloidfilmen fungerar visuellt bättre än Red One och vice versa. Jag kommer också att bättre kunna motivera mina val av arbetsredskap för t.ex. en regissör eller en producent i framtida produktioner, genom att veta detta. I min slutfilm på Arcada kommer det möjligen också att vara aktuellt att välja mellan 16mm film och Red One som arbetsredskap.

Det har inte skrivits några böcker om detta ämne eftersom det är så nytt och kunskapen om ämnet ökar hela tiden. Därför tror jag att många fotografer, filmstuderande och andra filmintresserade kunde ha nytta av min undersökning.

1.3 Centrala frågor

Jag har gjort min undersökning med hjälp av analyser av filmer, tidningsartiklar och intervjuer med experter inom ämnet (fotografer) som i sitt jobb bekantat sig med både Red One, 16mm och 35mm film. Målet med frågeställningen är att få svar på frågan: vad finns det för visuella skillnader på material filmat med Red One, 16mm och 35mm film.

Mina frågor handlar om:

- Kontrastomfång

Kontrastomfång eller Dynamik är en viktig aspekt att beakta då man jobbar som fotograf. Olika kameror och olika filmmaterial varierar avsevärt när det kommer till förmågan att klara av höga kontrastskillnader.

Överexponering har alltid varit något som digitala format klarat av sämre än den analoga filmen. Man talar om en definitiv överexponering när det kommer till de digitala formaten, då när celluloidfilmen bibehåller information även i de överexponerade områdena.

Eftersom Red One lagrar material i ett komprimerat Raw format, torde kontrastomfånget vara större än det man kunnat uppnå med tidigare digitala kameror.

- Färgåtergivning

Färgåtergivningen är ett annat område där celluloidfilmen hittills varit överlägsen alla andra format. Speciellt hudfärg är något som de digitala kamerorna haft svårt att återge snyggt. Det återger inte alla nyanser lika bra och ger ett skarpare uttryck än film.

- Filmlook

Så kallad ”filmlook” är något man ofta brukar eftersträva med digitala filmformat. Detta hör även till ett av de ämnen jag vill undersöka närmare. Vad detta innebär och vad ”filmlook” egentligen betyder.

- Digitala effekter

Vad har man för fördel med Red One respektive celluloidfilm när man vet att man kommer att jobba mycket med digitala effekter som t.ex. bluescreen.

- Red One eller celluloidfilm?

En av mina centrala frågor handlar om i vilken typ av situationer celluloidfilmen och vilken Red One anpassar sig bättre. Finns det t.ex. specifika genre eller ljusförhållanden där den ena är bättre än den andra? Jag vill få svar på frågan när jag som fotograf skall välja att använda celluloidfilm och när Red One.

1.4 Forskningsmetod

Min forskning kommer till största delen att basera sig på halvstrukturerade intervjuer med tre erfarna filmfotografer och en färgkorrigeringare.

Eftersom det inte skrivits böcker om ämnet i fråga, kommer jag att basera en del av min undersökning på artiklar från internet samt analyser av filmer som berör mitt forskningsområde.

Under den period jag skriver mitt examensarbete kommer jag att jobba både på produktioner där man filmar med Red One och andra där man valt att använda 16mm film. Jag kommer att beakta den kunskap jag fått under inspelningarna då jag skriver sammanfattningen av undersökningen.

1.4.1 Intervjuer

En del av min undersökning baserar sig på halvstrukturerade kvalitativa intervjuer med fyra personer, som i sitt arbete bekantat sig med både Red One och 16 och 35mm film. Jag kommer inte att använda mej av en enkät eller något annat frågeformulär, utan öppet låta fotograferna berätta vilka skillnader de genom sitt arbete upplevt att dessa material har. Jag gör upp frågor i förhand som baserar sig på samma saker som jag undersöker i testanalysen: dynamik, färgåtergivning, skärpedjup samt visuellt helhetsintryck. Jag ger fotograferna inledande frågor som de sedan får föra i den riktning de själva vill. När jag gör intervjuerna använder jag mej av den kunskap om intervjuteknik jag fått ur böckerna *Metoder i Kommunikationsvetenskap* (Larsson 2000) och *Intervjuteknik* (Häger 2007).

Eftersom det inte skrivits några böcker om Red One så tror jag att intervjuer med experter är ett bra sätt att samla in fakta och material för min undersökning.

De personer jag intervjuat är Hena Blomberg, Tuomo Hutri, Robert Nordström och Marko Terävä.

Hena Blomberg

Blomberg har jobbat som fotograf och kameraassistent i reklamer och tv produktioner sedan år 1996. Sin första kända långfilm ”Jadesoturi” filmade han år 2006. Våren 2009 var han aktuell med filmen *Sauna*, med vilken han också var nominerad till en Jussi för bästa foto. Blomberg har jobbat med Red One i flera av sina reklamproduktioner. I år (2009) på Voitto galan vann han ”vuoden kuvaaja” priset för reklamfilmen *Ilta-Sanomat* ”Ufo havainto”.

Tuomo Hutri

Hutri har jobbat som fotograf sedan 2001. Redan under sina studier i konstindustriella högskolan, bekantade han sig med olika digitala filmformat. Skolproduktionen ”Onnenpeli” var hans första stora digitalt filmade genombrott. Tuomo har gjort flera kortfilmer i Island i början av 2000-talet. Han är också känd för dokumentärfilmer gjorda med John Webster. Sin första långfilm i Finland filmade han 2004, Aleksii Salmenperäs ”Lapsia ja Aikuisia”.

Våren 2009 var han aktuell med Dome Karukoskis ”Kielletty hedelmä” och Klaus Härös ”Postia pappi Jaakobille”. Härös film var en av de första långfilmerna i Finland filmad på Red One.

Med filmen ”Muukalainen” har han vunnit Nordic Vision Award på Göteborgs filmfestival 2009. År 2008 var han nominerad till en Jussi för bästa foto med filmen ”Miehen työ”.

Robert Nordström

Nordström har jobbat som filmfotograf sedan 1991, både i Sverige och Finland. I Finland är han mest känd för filmerna ”Populär musik från vittula” och ”Sudenvuosi”. Han har på våren 2009 filmat sin första produktion med Red One, TV serien ”Jälkilämpö”. Robert har också jobbat som min huvudlärare på Arcada – Nylands Svenska Yrkeshögskola i fyra år.

Marko Terävä

Terävä har jobbat som färgkorrigerare på Generator post, ett av Finlands största postproduktions bolag. Marko har bl.a. gjort färgkorrigeringen för filmen ”Rööperi”, filmad med Red One.

1.4.2 Artiklar

Som andra fas av min undersökning kommer jag att läsa artiklar angående skillnader på celluloidfilm och Red One, och tester gjorda på dessa.

Med hjälp av artiklarna skapar jag ett bredare perspektiv på min fråga angående visuella skillnader på material filmat på Red One och celluloidfilm. Artiklarna ger mej också möjligheten att bekanta mej med vad man anser om Red One och dess möjligheter i andra länder än Finland.

1.5 Avgränsning

Jag har valt en estetisk vinkling. Förutom en presentation av både kameran Red One, 16mm och 35mm film i inledningen, kommer jag att koncentrera mej endast på de visuella skillnaderna mellan de filmade materialen. Jag kommer inte att gå in på tekniska detaljer, efterarbete eller behandla ämnet ur en ekonomisk synvinkel.

Jag kommer heller inte att behandla andra digitala format än Red One, eftersom den är den mest aktuella konkurrenten för celluloidfilm just nu.

Orsaken till mitt val av vinkling är att det för en fotograf är det visuella utseendet som är den viktigaste aspekten vid valet av arbetsredskap.

1.6 Definition av centrala begrepp

Red One

En av de första digitala filmkameror som kan uppnå en bildkvalitet jämförbar med 16 och 35mm celluloidfilm.

Vad som gör denna kamera speciell i jämförelse med de andra digitala filmkamerorna på marknaden är att Red One filmar med 4096 gånger 2304 linjers upplösning, eller 4K. Den lagrar allt material som komprimerat, Redcode, 12 bit Raw format. En speciell sensor med lika stor bildyta som en 35 millimeters filmruta möjliggör detta.

(www.red.com). Red One är utvecklad till att motsvara en filmkamera, och saknar alla ”onödiga” inställningar, som funnits på tidigare digitalkameror. En av Red Ones viktigaste egenskaper i jämförelse med andra digitala kameror på den finska marknaden, är att man kan använda 35mm kamera linser på den, utan adapter.

Celluloidfilm

Negativ celluloidfilm tillverkas för professionellt bruk huvudsakligen i två olika format, 35mm och 16mm film. Den effektiva exponerade ytans bredd är för 35mm film maximalt ca 25mm och för 16mm film maximalt ca 12,5mm. Filmemulsion tillverkas i huvudsak för två olika ljusbalanser, dagsljus (5600K) och konstljus (3200K) samt i olika ljuskänsligheter från 50 till 800asa.

Filmemulsionen består av 3-4 lager av ljuskänsligt material för olika våglängder av ljus. Traditionellt har dessa lager varit röd, grön och blå. Den senaste utvecklingen har för vissa emulsioner tillfört ett fjärde lager som är ljuskänsligt för våglängder motsvarande

färgen magenta. Detta lager gör att filmemulsionen bättre klarar av så kallade blandljus förhållanden. (Nordström 2004)

Pro 35

En 35mm linsadapter för videokameror.

ISO/ASA - International Organization for Standardization

ISO eller ASA (olika ord för samma sak) är ett värde som anger filmens ljuskänslighet

Kontrastomfång

Antalet bländarsteg (exponerings steg) mellan det ljusaste och mörkaste partiet i en bild. Celluloidfilmen klarar av ett exponeringsförhållande på ca 11 bländarsteg, medan de flesta videokameror klarar av mindre än hälften.

Skärpedjup

Det avstånd mellan den närmaste och den bortre punkt i motivet som återges skarpt. Stort skärpedjup ger skärpa på allt i bilden, ett litet skärpedjup ger skärpa på endast någon del av bilden. (<http://www.voodooofilm.org/ordlista/term/skarpedjup>)

2. BAKGRUND

Syftet med detta kapitel är att beskriva hur filmen utvecklats och visa hur Red One bemötts i tidningspressen.

Den analoga filmen har varit det mesta använda och uppskattade arbetsredskapet på filmbranschen i över 100 år. 1889 introducerade George Eastman celluloidfilmen på marknaden, detta ledde till uppfinningen av många olika varianter filmkameror. De två företag som på den tiden var ledande på marknaden var Edison i Amerika och Lumière i Frankrike. Dessa två firmor står bakom utvecklingen av 35mm kameran under 1890-talet. Jämför (Bordwell & Thompson 1979: 466). 1923 introducerade företaget Eastman Kodak ett mera ekonomiskt filmformat: 16mm film och 1965 utvecklades amatörformatet 8mm film.

Fast celluloidfilmen ända sen den uppfunnits dominerat marknaden, har tanken om ett digitalt alternativ funnits nästan lika länge. I sin bok *The EDCF – Guide to Digital Cinema Production* citerar Lasse Svanberg filmkritikern Idestam-Almquist:

The cinema – storytelling in a flow of consecutive images which meet in secret, poetic understanding – is an ancient art form, the celluloid film strip just its latest technical phase. Latest, not last. We will soon be filming without film and without tapes.
(Idestam-Almquist, 1959)

Många företag har genom tiden försökt utveckla ett digitalt format som skulle kunna ersätta 16mm och 35mm film i tv- och filmbranschen. Målet har varit att skapa ett bättre, lättare och billigare arbetsredskap.

Betacamen introducerades på marknaden av företaget Sony i början av 1980-talet (Wikipedia) och blev snabbt mycket populär inom tv branschen. Ett annat populärt videoformat har också länge varit DV (digital video). Thomas Vinterbergs dogmafilm ”Festen”, filmades på mini-DV. Den blev både en artistisk och kommersiell framgång 1998. ”Festen” bevisade för filmmakare runtom i världen att det är möjligt att göra bra film även med små medel. (Jämför Svanberg 2004:7). HDV, High Definition Video, är ett digitalt format som gör det möjligt att spela in högupplöst videomaterial på

konventionella DV-kassetband (DV eller MiniDV). Den första långfilmen filmad fullständigt på HD, som distribuerats på bio, var den svenska filmen ”Hem ljuva hem” år 2000. Denna film spelades in med Sonys HD camera HDW-F900 (Svanberg 2004:20). ”Star Wars: Episode II- Attack of the Clones”, distribuerad 2002, även den filmad med Sonys HDW-F900(modifierad av Panavision), bevisade ytterligare att det går att göra bra film med andra medel än celluloidfilm.

I tv-branschen, där kraven på en kvalitativ bild inte är lika stora som i filmbranschen, har man till stor del övergått till att filma spelfilm och reklamer digitalt. Men spelfilm som filmas för att visas på biografer är fortfarande oftast filmad med 35mm film. Ett stort problem med de digitala kamerorna har varit att uppnå ett lika stort kontrastomfång som man har med film. Ett annat problem har varit att uppnå en lika mjuk och naturlig look i strukturen och färgerna i bilden, som man uppnår med ett organiskt material som film. (se Norström 2004)

År 2007 släppte företaget Red Digital Cinema Camera Company ut en ny digital kamera på marknaden. Red One, som kameran heter, hade rykte om sig att vara något revolutionerande. En digitalkamera med en speciell sensor med lika stor bildyta som en 35 millimeters filmruta och som lagrar allt material som komprimerat, Redcode, 12 bit Raw 4K format. (www.red.com). Detta är en av de första digitala kameror som bildkvalitetsmässigt kan komma upp till samma nivå som 16mm och kanske t.o.m. 35mm film.

Just likheten med celluloidfilmen har gjort den digitala kameran Red One så aktuell just nu. Längre har man försökt utveckla en digital kamera som skulle kunna ta den analoga filmens plats i filmbranschen.

När HD kom för några år sedan spelades hälften av Sveriges långfilmer digitalt som mest. Men alla gick tillbaka till film sedan

säger Jesper Holmström, som jobbar på uthyrningsfirman Dagsljus (Andersson 2008). Holmström berättar också att när man använde HD-kamerorna, stod det mellan HD eller 16mm film. Men nu står det mellan att filma på 35mm eller på Red One.

Reds likhet med celluloidfilm, även då det gäller kamera inställningar är något som många uppskattar.

From the sensor forward, you can treat Red One like a film camera - it uses PL mount lenses, it has shallow depth of field, and hence it benefits from the presence of a focus puller... The only thing that matters when shooting in the field is the stuff on the lens- your focus, iris, composition.
(Curtis 2007)

Curtis skriver att Red One under inspelning kan behandlas på samma sätt som en filmkamera. Det enda som påverkar den slutliga bilden är möjliga filter på linsen, fokus, bländare och komposition. Allt annat påverkas senare under post produktionen.

Mike Curtis har varit med och gjort tester där Red One jämförs med 35mm film, och han är mycket imponerad. Han skriver att de under testen hade en rutinerad Hollywoodregissör på plats för att kolla bilderna. och när dom visade honom en stillbild tagen ur Red One materialet var hans reaktion mycket positiv: "I want THAT" (- Det där vill jag ha!).

Curtis avslutar sin artikel med att säga att han är mycket ivrig efter sina första veckor med Red One. Han säger att han länge väntat på en kamera som denna. En kamera som utnyttjar den nyaste teknologin men ändå är billig. Detta ger nu indie filmmakarna en möjlighet att använda en kamera som t.o.m. kända filmmakare som Peter Jackson och Steven Soderberg hyllar.

Att det kommit en digital kamera som tävlar med 35mm film i sådan utsträckning är något som inte hänt tidigare. Hur bra denna kamera lyckas komma upp till samma standars bild som 35mm celluloidfilm finns det dock många åsikter om.

Filmfotograf John Christian Rosenlund har testat Red One och jämfört resultatet med celluloidfilm (Larsen 2008).

Rosenlund har länge väntat på en videokamera som är lika användarvänlig som en filmkamera. Han säger att:

Red One är tänkt att vara en filmkamera, och i förhållande till andra videokameror på marknaden har man strukit en rad menyfunktioner som många filmfotografer på marknaden tycker att är onödiga... chippen är lika stor som super 35mm, och Red One har därför ett skärpedjup som liknar film... detta betyder även att alla filmobjekt passar direkt på kameran.

Rosenlund tycker att Red One är ett stort steg i rätt riktning, då det gäller utvecklingen av digitala kameror. Och att Red One har en särställning i förhållande till andra digitala format vad det gäller upplösning och enkla arbetsflöden.

Det finns mycket information att hämta i bilden och Red One har flera fördelar i förhållanden till film än andra videokameror - fördelar som bl.a. kvalitet i förhållandet till pris , användarvänlighet, arbetsflöde och användbarheten i digitala effektarbete.

Fast Rosenlund tycks ställa sig positivt till Red One tycker han ändå inte att den kan ersätta celluloidfilmen. Han tycker att det skulle vara dumt att säga att video kan ersätta celluloidfilmen ”Det sa vi redan på 70-talet... vi har sagt så otaliga gånger var gång ett nytt videoformat introduceras.”

När Rosenlund jämför celluloidfilm och Red One konstaterar han att ”film ger fortfarande mera struktur, enorm färgreproduktion och en upplösning som motsvarar 6K. Film är med andra ord fortfarande överlägset alla andra inspelningsformat.”

Att celluloidfilmen är överlägsen, på grund av dess organiska struktur, stora dynamik och dess stora färgreproduktion, är en åsikt som många delar. Alla fotografer jag intervjuat (se kapitel 3) nämner detta som celluloidfilmens största fördel i jämförelse med Red One.

En filmlook är det de flesta fotografer tycks sträva efter, och att filma med celluloidfilm är naturligtvis det lättaste sättet att uppnå detta. Vad som gör celluloidfilmen så unik och vad denna ”filmlook” betyder, funderar Fred Nordström över i sitt seminariearbete Vad är ”Filmlook” - en uppsats om de tekniska skillnaderna mellan film och digitalvideo som inspelningsformat. (Nordström 2004). Nordström skriver om filmkänsla:

Med filmkänsla skall förstås ett visuellt intryck, som tittaren får när han eller hon ser på film på biografen, projicerad på biodeuken. Filmkänsla skall anses vara en visuell kvalitet som digitalvideo till dagens datum strävat efter att uppnå.

I sin uppsats funderar Nordström över vad som skapar denna filmkänsla. Han nämner filmobjektiven, skärpedjupet och exponeringsdynamiken som detaljer som bidrar till att skapa filmkänsla.

Eftersom Red One inte fanns på marknaden när han skrev sin uppsats har han inte beaktat den i sin undersökning. När det kommer till filmobjektiv och skärpedjup har Red One en fördel till de tidigare videokamerorna, eftersom man kan använda 35mm filmkamera objektiv direkt på kameran utan adapter. Detta innebär att man med Red One fast det är en digitalkamera kan uppnå samma skärpedjup som med 35mm, och även använda samma hög kvalitativa linser som med 35mm kameror.

Exponeringsdynamiken och färgåtergivning är dock ännu problem som kvarstår.

Nordström skriver också om filmens och den digitala videons skillnad, när det gäller lagring av färger. Han skriver att filmkänslan till viss del kunde bero på att filmkornen ligger slumpvis placerade bredvid varandra både i planet och djupet av emulsionen. I digitalkameror sitter pixlarna i CCD elementen alltid i samma förhållande till varandra. Kornens slumpmässighet i celluloidfilmen är också enligt Nordström något som bidrar till det mjuka utseende i bilden.

Fast Red One kanske inte uppnår samma mjuka filmlook som 35mm film så är det den kamera som alla för tillfället vill prova och många talar om som något nytt och revolutionerande.

3. RED VS. FILM – en intervju med fyra experter

En halvstrukturerad intervju gjord med filmfotograferna Hena Blomberg, Tuomo Hutri, Robert Nordström och färgkorrigerare Marko Terävä. I intervjuerna diskuteras vilka skillnader mellan Red One och celluloidfilm de intervjuade upptäckt i sitt arbete. Vilka de starka och svaga sidorna hos de båda arbetsredskapen är och när de intervjuade skulle välja att använda Red One och när hellre celluloidfilm.

3.1 Vilka visuella skillnader finns på material filmat med Red One och film?

När jag ställer Tuomo Hutri denna fråga är hans första fråga till mej, varför jag valt att jämföra just Red One och celluloidfilm, och inte något annat digitalt format.

Jag förklarar att jag tycker att Red One verkar intressantast, mest aktuell och överlägsen alla tidigare digitala format som funnits på marknaden. Och undrar om han är av samma åsikt.

Han säger att han personligen blivit lite trött på att Red One setts som ett enda alternativ till film under det senaste året. Att det finns andra digitala kameror som t.ex. återger färger bättre än Red One. Tuomo konstaterar att eftersom man koncentrerat sig på att uppnå en hög resolution med Red One så har man gjort stora kompromisser när det kommer till annat bl.a. färgåtergivningen. ”Redissähan on se ett kun resooluutio on saatu niin isoks niin ollaan tehty väriavaruuden kanssa aika isot kompromissit”.

Red Ones brist på nyanser i färg är något Hutri nämner flera gånger under intervjun. Han säger att han under färgkorrigeringen av filmen ”Postia pappi Jaakobille” hade svårt att få fram en bra naturlig hudfärg. ”Oli vaikea löytää oikeita ihon sävyjä, mitkä näyttää luonnollisilta ja hyviltä”.

När man talar om färgrymd så tycker Tuomo att det är omöjligt att ens jämföra Red One med celluloidfilm, film är så överlägsen. Hutri jämför celluloidfilm med människoögat,

som är kapabelt att se t.o.m. ännu mera färger än celluloidfilmen återger. Men konstaterar att eftersom celluloidfilmen återger färg bättre än Red One så känns det mera rätt för ögat. ”Kun värejä on enemmän tuntuu yksinkertaisesti enemmän oikealta”.

Hutri tycker också att digitala format lätt ger en tvådimensionell platt känsla medan celluloidfilm i bästa fall känns tredimensionell. ”Filmistä tulee parhaimillaan kolmiulotteinen vaikutelma” konstaterar han. Detta tycker han bidrar till att få tittarna engagerade och känna sig som en del av filmen. Tuomo beskriver den tre dimensionella känslan som att tittaren glömmer filmduken och det känns som om man själv skulle vara med i filmen. ”Ne parhaiten kuvatut leffat on sellaiset että sä jossain vaiheessa unohdat sen kankaan ja oot itse siinä huoneessa”.

När jag frågar Tuomo om han tycker att Red One har ett mycket mindre kontrastomfång än celluloidfilm svarar han med ett bestämt ja! ”No on!”

Just det stora kontrastomfånget som celluloidfilm har är en av de största orsakerna till att han tycker om att använda celluloidfilm. Tuomo säger att: ”Se on se käytännön työhön liittyvä syy miksi mä tykkään kuvata enemmän filmillä.”

Orsakerna till att ett stort kontrastomfång är bra är många. Bland annat krävs det så mycket fill-ljus när man har ett litet kontrastomfång. Tuomo tycker att fill-ljuset är det svåraste ljuset av alla, eftersom man så lätt kan förstöra hela den stämning man just byggt upp.

Fill light on mun mielestä kaikkein vaikein valo laitta oikea määrä ja oikeanlaisena, että se sopii siihen tunnelmaan... siinä voi mennä koko siihen asti tehty työ ihan pilalle... kaikki herkkyyks mitä siihen on saanut on niin helppo pilata.

Red Ones kontrastomfång, jämfört med filmens, bidrar också lätt till över- eller underexponerade partier i bilden menar Tuomo. Detta kan leda till stora problem, eftersom över- och underexponering inte heller hör till Red Ones starka sidor. Tuomo talar om den digitala överexponeringen som något absolut. Om man överexponerar blir det som ett hål i bilden, ett område som saknar information. ”Sit kun siinä on reikä, niin siinä on reikä”, säger han. Han säger också att det är svårt med övergången till överexponering, att det lätt bildas fula nyanser vid kanten av ”hålet”. Med celluloidfilm

stöter man inte på samma problem eftersom överexponeringen sker gradvis. ” Filmissä tämän ongelman kohtaa harvemmin, koska sen puhkipalaaminen menee niin asteittain” säger Tuomo. Han talar också om att den organiska film ytan gör att en överexponering aldrig blir lika hård som en digital överexponering. Eftersom celluloidfilm har ett större kontrastomfång tycker Tuomo att det är lättare att med bara ögat se hur man skall ljussätta. Han tycker att det tekniska sätt man måste tänka på när man ljussätter för Red One inte känns bra. Han tycker inte om att vara så beroende av ett litet kontrastomfång och hela tiden stirra på de digitala kurvorna i Red Ones digitala sökare.

Kuvaajana mä en halua keskittyä niihin asioihin, mitä softassa ikäänkun tapahtuu, haluaisin että se juttu olisi enemmän niistä ihmisistä siitä fyysisestä todellisuudesta.

Hutri tycker att ljussättningen lätt blir försiktig när man filmar digitalt. Han säger att han tycker att det är tråkigt att vara så försiktigt, och hela tiden välja det säkra före det osäkra. Han tycker att det är lättare att ta risker och experimentera med celluloidfilm. ”Filmin kanssa voi helpommin revitellä”, säger han. Detta har att göra med Red Ones kontrastomfång, som helt enkelt inte förlåter lika mycket som celluloidfilm. Om man exponerar ett steg fel, kan man i värsta fall mista en stor del information i bilden.

Filmfotografen Hena Blomberg tycker till skillnad från Tuomo Hutri att Red One absolut är det bästa videoformat som finns på marknaden för tillfället. Han säger att han inte mera vill filma något med 35mm linsadaptern, som man tidigare använt då man velat kombinera 35mm linser med videokameror. Att man kan kombinera Red One med alla redan existerande 35mm linser och andra tillbehör tycker han att definitivt är en av Red Ones bästa egenskaper. ”Mä en halua kuvata enää mitään sllaisella adapteri kiintolasi kombolla, niin kyllä Red pesee kaikki ne kamerat”, säger Blomberg.

Men när det kommer till att jämföra Red One med celluloidfilm, har Blomberg en klar åsikt. Han väljer alltid celluloidfilm om han får välja. Han tycker att eftersom celluloidfilm är ett analogt medium så har den mera toner i färgerna, den är mjukare och mera naturlig. Hena säger:

*kun filmi on analoginen niin se on erilaista se sävyjen , värien ja valoisuuden muutokset...
filmillä on aina orgaaninen kohina, filmin pinta.*

Den stora dynamik celluloidfilm har är också något som Blomberg nämner då han talar om skillnader mellan Red One och film. Eftersom Red One har en mindre dynamik så måste man alltid göra kompromisser med ljussättningen. Hena tycker också att han då han använder Red One behöver ljussätta mera, eftersom Red One är mera krävande och känslig för stora skillnader i mörka och ljusa partier i bilden. ”Red vaatii enemmän valaisua että saa niinku haltuun sen maailman”, säger Hena. Han konstaterar också att ”Redi jättää vähemmän pelivaraa hullutteluun”. Red One lämnar mindre utrymme för spontana galna idéer.

Som exempel på detta nämner han sin senaste långfilm ”Sauna”. Han säger att filmen visuellt skulle ha blivit mycket tråkigare om han använt Red One istället för celluloidfilm. Mycket av filmen filmades i extremt mörka situationer med bara ett starkt ljus från en riktning. Detta ledde till att stora delar av bilden var mycket mörk. Här skulle det enligt Hena ha blivit stora problem med Red On, eftersom en av Red Ones svagheter ligger i att få fram vackra färgtoner och detaljer i de mörka partierna av bilden. Hena säger: ”se videon heikkous on siinä tumman alueen toistossa. Siinä on niin paljon vähemmän informaatiota, ja väriinformaatiota ennen kaikkea”.

Red Ones kliniska och skarpa utseende skulle också ha varit ett problem i filmen ”Sauna”. Blomberg tycker att ljussättningen lätt blir för försiktig och ”perfekt” med Red One. Detta minskar tittarnas känsla av att vara del av filmen. Han tycker att filmens organiska, gryniga utseende är intressant och fullt av överraskningar som engagerar tittaren. Blomberg säger att om en story är bra och tuff så måste man få liknande känslor av bilden också. ”Mä tykkään siitä että jos on joku raffimpi story niin että se kuvakin niinku tuntuu”.

Förutom med de mörka partierna i bilden har Red One också problem med överexponering, menar Hena. Han är av samma åsikt som Tuomo Hutri, och talar om att när ett parti i bilden är överexponerat så är det liksom helt borta. ”Puhkipalaneet on puhkipalaneet, se on niinkun mennyttä”. Blomberg tycker att det i princip inte är så farligt om någon del av bilden blir över exponerad då han filmar med celluloidfilm. På celluloidfilm ser övergången från grått till det överexponerade vita mjuk och fin ut, medan samma fenomen filmat med Red One bildar en elektrisk, skarp, flimrande kant.

onko se sähköinen, terävä kohiseva rajapinta harmaan tai valkoisen välillä tai onko se pehmeä liukuva kun se on filmille

Speciellt när man filmar för den stora bioduken tycker Hena mera om att använda celluloidfilm. Med Red One vågar han inte ta några risker eftersom alla små fel syns så tydligt på bioduken. Han tycker att små fel t.o.m. i bästa fall kan bli vackra, då man använder celluloidfilm. ”Filmin kanssa voi ottaa enemmän riskejä kun ne ikäänkun virheet voi koitua voitoksi” säger han.

En annan stor skillnad mellan material filmat på celluloidfilm och Red One tycker Hena att är celluloidfilmens mjuka känsla jämfört med Red Ones skarpa kliniska utseende. Han konstaterar att man nog kan mjuka upp Red Ones utseende med hjälp av filter, men att man då binder sig till att använda detta filter hela filmen igenom på grund av hur ljuset beter sig i filtret.

Mitä Redillä voi tehdä on että sinne lyödään vaikka utrakontrastfilttereitä, softikontrastfilttereitä tai käyttää erilaisia promisteja, millä voidaan yleensä tehdä sitä pintaa. Hajottaa sitä tummaa aluetta jollain blackpromistilla, ohuella sellaisella. Mutta siinä kehittää helposti lookin mikä pitää sit olla jatkuvasti.

Färgkorrigerare Marko Terävä tycker som Hena Blomberg: Red One är definitivt det bästa videoformat som finns på marknaden för tillfället. Red One har bättre dynamik än de tidigare videokamerorna och det som framförallt är bättre med Red One är att man uppnår samma skärpedjup som med 35mm kameran. ”Redin iso hyvä puoli kun vertaa aikaisimpiin videokameroihin, kuvaajan ja visualisuuden ja valaisuuden kannalta , on kolmevitosen syväterävyys”.

Terävä tycker ändå lika som Hutri och Blomberg, att celluloidfilm är ett bättre och lättare arbetsredskap än Red One på många sätt. Han tycker att celluloid film är lättare att ljussätta på grund av den stora dynamiken den har. Han säger också att när man filmar på celluloidfilm så får man alltid en hel bild, oberoende av över och underexponeringar. Marko säger att detta inte gäller för video dvs. Red One.

valaistuksen kannalta on niin paljon helpompi kuvata filmille, koska sä voit kuvata missä oloissa vaan , ja se tallentaa ehjää kuvaa aina sinne negatiiville... vaikka valoittais kuinka vaan siinä on aina filmin pinta näkyvissä.

Marko tycker ändå att Red One har avsevärt mycket bättre dynamik än tidigare videoformat. Han har precis färgkorrigerat filmen ”Rööperi”, filmad på Red One, och tyckte att materialet var ganska bra att jobba med. Terävä tycker att om man ljussatt bra och helheten är väl utförd så fungerar Red One i bästa fall lika bra som celluloidfilm. När han talar om hur det var att jobba med ”Rööperi” säger han:

värimäärittelyssä sitä oli kyllä ihan hyvä työstää. Yleensäkin vois ajatella että jos valaisu ja kuvaus, ja se setti kaikkineen, puvustus ja meikkaus on kunnossa, niin ei välttämättä oo niin suurta merkitystä millä sen tallentaa.

Marko berättar också om tester han gjort med Red One och 35mm film och att det var svårt att se skillnad på de olika materialen. Han medger ändå att detta var för att testerna var gjorda i förhållanden som var ideala för en bra bild. Om testerna skulle ha gjorts i mera extrema kontrastförhållanden skulle celluloidfilmens överlägsenhet antagligen ha framkommit. Men Marko säger att idén med testerna var att se om Red One i bästa fall kan se lika bra ut som 35mm film och det tycker han Red One är kapabel till. Han tycker att man inte kan jämföra Red One med celluloidfilm direkt, utan skall se på den som ett annat sätt att göra, med andra fördelar. ”Parhaimmillaan niillä pääsee ihan samannäköiseen tulokseen. Melkein ollaan onnistuttu tekeen testiä missä ei niinku itekään vaikka on tehnyt testin niin pysty erottamaan”.

Marko tycker ändå att ”Rööperi” skulle ha varit bättre att filma med 35mm film. Eftersom det handlar om en epokfilm, och man går 50 år tillbaka i tiden, så tycker han att det var svårt att bygga upp ett trovärdigt utseende med Red One.

Mut esim Rööperi, kun se on epookki, mennään viiskyt vuotta taaksepäin, niin sinne epookkiin musta tuntuu et digitaalinen formaatti syö vähän sitä epookin uskottavuutta. Filmillä me oltais ehkä saatu siitä vähän niinku karheempi ja uskottavampi 60-luku.

Han tycker att i allmänhet om man gör en epokfilm, speciellt om det handlar om långt tillbaka i tiden t.ex. ett kostymdrama, så är det lättare att uppnå en trovärdig helhet med celluloidfilm än med Red One. Jag ber Marko jämföra Red One med 16mm film också, eftersom han talat om 35mm film hittills, så säger han:

Jos vertaa 35,16 ja Red niin jos kolmevitosen laittais ykköseks niin Redin melkein laittaisin siinä kakkoiseks. Se tekninen laatu toisaalta ajaa sen kuustoist millisen, mutta sillä on niin paljon ongelmia, se rae ja se pieni negatiivi, vaikka sen kuvan visuaalisen ilmeen sais paremman hallintaan, niin toi Redin tekniikka taas ajaa mun mielestä sen kokonaislaadun ohi. Että se lopputulos on parempi sitä kautta.

Detta gäller när man filmar för bio, det gäller inte tv-produktioner. Marko säger att 35mm och 16mm film har nästan samma dynamik, eftersom de är gjorda av samma material. 16mm film har lite mindre dynamik eftersom den är smalare och därför har en mindre yta där informationen lagras. Men dynamiken är enligt Marko en så viktig del av hur slutresultatet ser ut, att celluloidfilm ännu är överlägsen Red One på grund av detta. ”Filmin dynamiikka on niin suuri, että kyllä se ton Redin pesee”.

Enligt filmfotograf Robert Nordström kvarstår samma skillnad som alltid funnits mellan celluloidfilm och video, när man talar om Red One. Video har ett mindre kontrastomfång, sämre färgåtergivning och ett skarpare utseende.

kontrastomfånget motsvarar ju inte det som 35 har, och Red saknar den kornighet som man i vissa fall vill ha i materialet, och färgåtergivningen är ju inte heller, om du ser på huden och dom nyanser som finns på 35mm film, så dom nyanserna finns inte på Red i samma utsträckning.

Robert tycker ändå att man med Red One kommit ett stort steg framåt i jämförelse till tidigare HD-kameror. I jämförelse med 16mm film tycker Robert att Red One har många fördelar. Han talar om samma sak som Marko Terävä: Fast 16 och 35mm film består av samma material, dvs. båda har en bättre färgåtergivning än Red One, så har Red One många fördelar som skulle få Robert att välja Red One istället för 16mm i de flesta situationer. Speciellt om man filmar biofilm.

En av det viktigaste av dessa fördelar tycker Robert är att om man filmar på 4k så uppnår man samma skärpedjup som med 35mm film. Detta tycker Robert är en fördel som väger starkt när han väljer kamera. ”Skärpedjupet har jättestor betydelse i hur du ser bilden, och ljuset i bilden”, säger Robert.

En annan av Red Ones fördelar i jämförelse med 16mm film är att 16mm film lätt ser för kornig ut, speciellt om du använder en snabb film t.ex. 500ASA. Robert säger också

att kornigheten kan påverka skärpan, speciellt på vida brännvidder. Det kan kännas som om skärpan inte riktigt finns någonstans och hela bilden känns oskarp.

Han konstaterar också att man kan minska bruset i bilden genom att använda en långsam film t.ex. 50 ASA, men då behöver man mycket ljus till sitt förfogande.

man kan komma bort ur kornigheten, men det har ju sina konsekvenser, att du liksom har en jätte långsam film som ger dej svårigheter att filma i många situationer.

Då man jämför Red One, 35mm och 16mm film tycker Robert att 35mm filmen kvalitetsmässigt är bäst.

om du bara tänker på hur du får den bästa bilden, det bästa ljuset, den bästa färgåtergivningen, bästa resolutionen, kontrastomfånget så är det 35mm film.

Han säger ändå att det inte alltid är detta som avgör. Då han filmade filmen ”Populärmusik från Vittula” så säger han att på grund av den typ av bilder han ville ta så var 16mm film det bästa alternativet. Han behövde en liten kamera som han lätt kunde operera med en hand, och 16mm filmkameran Aaton minima passade bäst.

Robert säger också att han tycker att det blir visuella skillnader i slutresultatet beroende på hur bra kameran fungerar ihop med fotografen. Som exempel nämner han t.ex. filmkamerans optiska sökare i jämförelse till Red Ones digitala sökare, och hur bra en filmkamera sitter på axeln, medan Red One mera känns som en ”klump”. ”Des bättre det tekniska verktyget sitter ihop med fotografen, des bättre bild får man.”

3.2 Vilka är Red Ones svaga och starka sidor?

När jag ber Tuomo Hutri tänka på vad han ser för starka sidor hos Red One i jämförelse med celluloidfilm har han svårt att komma på något.

Han tycker ändå att det är en smaksak hur man vill att slutresultatet skall se ut. Han kan tänka sig att han någon gång skulle kunna vilja uppnå ett kliniskt, rent och modärnt utseende som man uppnår med Red One.

I det stora hela tycker han att Red One fått lite mera uppmärksamhet än vad den är värd.

”Se hype on kyllä ollut tarpeettoman suuri”, säger han. Att man kan filma långa tagningar tycker han dock att hör till Red Ones fördelar. Och att den är billig. ”Omassa hintaluokassaan se on tosi hyvä”, konstaterar han. Negativa sidor har han lättare att komma på, speciellt då man jämför den med celluloidfilm. Bristen på färger och färgnyanser är ett av de första han nämner. Speciellt när det gäller att få fram en snygg och naturlig hudfärg. Han tycker också att Red One har svårt för varma färgnyanser, och väljer att inte använda tungstenbelysning alls i sina produktioner med Red One. ”Lämpimissä sävyissä oli vaikeata, se menee helposti tukkoon”, berättar Tuomo, då han talar om belysningen av filmen ”Postia pappi Jaakobille”.

En annan brist Red One har i jämförelse med celluloidfilm är ett mindre kontrastomfång. En skarp och ful överexponering är också en nackdel med Red One, samt detaljåtergivningen i de mörka partierna i bilden. Tuomo tycker också att material filmat med Red One ibland ger ett platt, tvådimensionellt intryck.

På frågan vad som hör till Red Ones starka sidor, konstaterar Hena Blomberg i sin tur att jämfört med andra videoformat så är det nog faktumet att man kan använda 35mm linser direkt på kameran, utan adapter, som gör Red One unik. Han säger att han tycker att den är en bra videokamera. Men om man vill att slutresultatet skall se ut som 35mm film, så är det enda alternativet att använda 35mm film, säger han.

Blomberg tycker att den rena, sterila bilden utan filmkorn, ibland kan vara bra. Han säger att om man filmar i kontrollerade förhållanden, som t.ex. i en studio, så kan man uppnå ett fint resultat med Red One. Han tycker t.o.m. att det, om man ser ur en teknisk synvinkel, ibland kan vara svårt att veta om något är filmat på Red One eller celluloidfilm. Men då måste inspelningsförhållandena ha varit ideala för respektive material. Han talar om testerna Marko Terävä gjort med Red One och celluloidfilm, och konstaterar lika som Marko att det var svårt att jämföra dem eftersom de såg nästan likadana ut. ”Jos kattoo teknisesti niin on tosi vaikea sanoa että toi on tehty Redille ja toi filmille, mut ne on tehty sillein että on paras tilanne molemmille kameroille.

En annan av Red Ones starka sidor enligt Hena är då man filmar i mörka förhållanden med låga kontraster. Då tycker han att Red One kommer till sin fördel, eftersom den inte blir så kornig, som det lätt kan bli med en celluloidfilm med högt ASA värde.

Då man talar om Red Ones dåliga sidor, så tycker Hena att den mindre dynamiken i jämförelse med celluloidfilm är ett av Red Ones största problemen. En liten dynamik kräver mera kontrollerade förhållanden och mera kompromisser i ljussättningen. Han tycker inte om att måsta hålla sig inom en så snäv ram som man måste med Red One och att under eller överexponera Red One är inte heller ett bra alternativ. Han säger att överexponeringen ser obehagligt elektrisk ut, och om man under exponerar Red One så mister man informationen i de områdena. ”Kun se menea yli se on epämiellyttävän sähköistä... näyttää keinotekoiselta... jos menea liikaa alle niin häviää yksityiskohdat”. De hårda skarpa utseende Red One har i jämförelse med celluloidfilm är enligt Hena negativt. Han tycker att Red One känns konstgjord och för skarp och att detta inte är naturligt för ögat.

Färger och brist på nyanser är något Blomberg ytterligare nämner när vi talar om dåliga sidor med kameran Red One. Han tycker om celluloidfilm eftersom man i färgkorrigeringen har så mycket nyanser att arbeta med, speciellt i de mörka partierna av bilden. Han berättar om en reklam han filmat på Red One och hur svårt det var för honom att uppnå en sammetslik svart färg i de mörka partierna av bilden, vilket han lätt kunnat uppnå med celluloidfilm. ”Yritin saada semmoista samettisen mustaa, missä on paljon vivahteita, mutta se ei vaan onnistunut Redillä”.

Blomberg medger också att han inte känner till allt vad man kan göra med Red One, eftersom han har mera erfarenhet av att filma med celluloidfilm. Och att han därför inte vill uttala sig så stark negativt om Red One. ”Äkkiä kuulostaa siltä että mä yritän dissata Rediä, mutta mä en ehkä tunne kaikkea mitä sillä pystyy tekemään”, säger han.

När jag ber Marko Terävä räkna upp Red Ones starka sidor nämner han ”kohinattomuus”, att bilden saknar filmbrus till först. En annan stark sida hos Red One enligt Marko är att bilden är fullständigt stabil. Detta underlättar arbetet när man gör eftereffekter. Celluloidfilm måste alltid stabiliseras före man gör effekter och detta betyder massor av mera arbete.

Fast celluloid filmen ännu har en mycket större skala av nyanser och färger, tycker Marko att man med Red One redan gjort ett stort framsteg jämfört med andra digitala

format. Han säger: ”Värimäärittelyssä on enemmän mahdollisuuksia siitä Raw:sta tehdä, kun mistään aikaisemmasta videoformaattista, siinä on ihan selkeä hyppy”.

När det kommer till Red Ones svaga sidor tycker Terävä att den lilla dynamiken i jämförelse med celluloidfilm definitivt är något som gör att man med Red One inte ännu har samma möjligheter. Han tror ändå att detta kommer att förändras, eftersom det hittills endast kommit ut bara en version av Red One på marknaden, och den utvecklas hela tiden.

Red on kehittyvä formaatti. Tää on Redin ensimmäinen sukupolvi joka nyt on markkinoilla... se dynamiikka kasvaa koko ajan. Nyt se bittivirta, se raw-file on tosi pieni. Ja ne tulee nostaan sitä, varmaan kaks tai kolmekertaiseks. Se lähdemateriaali on parempi laatunen sitten.

Överexponering hör också enligt Marko till Red Ones svaga sidor. Fast dynamiken, färgrymden och skärpedjupet blivit bättre i jämförelse med tidigare videokameror tycker Marko att Red One fortfarande har samma problem som tidigare videokameror: när man över exponerar så slutar informationen som i en vägg. Han säger: ”Digitaalisissa formaateissa kun valoitat yli niin loppuu toisto alueet, ne katkeaa. Siinä on niinku reuna, rajapinta”. Samma sak gäller enligt Marko också för underexponering. ”Kun valo alkaa tippuu, tai alivaloittaa, tai on tummaa niin siinä vaiheessa alkaa tippuu myös väriinformaatio. Filmillä taas se menee ihan sinne syvälle”.

Robert Nordström tycker att Red Ones starka sidor i jämförelse till tidigare digitala kameror ligger till stor del i hur användarsättet påminner om när man filmar med celluloidfilm. Han tyckte inte om att det i tidigare digitalkameror fanns massor, enligt honom onödiga inställningar som man måste bekymra sig över under inspelning. Han säger att han har lätt att anpassa sig till ”raw-tänkandet”, eftersom det påminner om hur han arbetat med celluloidfilm.

Att man kan använda 35mm linser direkt på Red One är också det en av de bästa utvecklingar som skett i jämförelse med tidigare digitalkameror enligt Robert.

”Pro35:an har en massa dåliga sidor, man förlorar ljus och det är en klumpig sak att ha framför kameran” säger han. Robert säger också att han tycker att Red One är bra då man filmar i mörka situationer, och att dess problem finns i överexponeringen. ”Det finns massor av information i mörka delen.” säger han.

Robert tycker inte att Red One har ett lika stort problem som tidigare digitalkameror med att bilden ser hård och elektrisk ut. ”Hela ’videotiden’ som jag har hållit på, så har jag försökt ta ner den här skärpan med olika filter. Red känns inte lika hård som ibland HD” (HD = High Definition Video). Han tycker ändå att Red One i jämförelse med celluloidfilm har en hårdare övergång från skarpt till oskarpt, som inte ser bra ut. ”Övergången från när det är oskarpt till skarpt verkar ha försvunnit, den löper inte så fint som på film. Kravet på var skärpan ligger på Red är extremt noggrant”. Eftersom Red One hela tiden utvecklas är detta ändå någonting som Robert tror att man kommer att hitta en lösning till.

Nordström tycker att man inte borde jämföra Red One direkt med celluloidfilm, eftersom de två är så olika format. ”Jag tycker inte att vi skall prata om att man måste få Red att se ut som film, för det kommer vi inte att klara av” säger han.

Nordström tror också att hur man ser på celluloidfilm och videoformat är en generationsfråga. Han tror att de som är unga idag kanske inte kommer att sakna celluloidfilmens organiska mjuka utseende om de växer upp med en mera klinisk bild, i och med alla animerade datorspel och plasma tv.

3.3 Vilka är celluloidfilmens svaga och starka sidor?

När man ser ur ett visuellt perspektiv hittar Tuomo Hutri inga negativa sidor hos celluloidfilm. Det ända han nämner är kornigheten, som ibland är önskvärd och ibland inte.

Celluloidfilmens stora färgdynamik tycker Tuomo är en av dess största fördelar. Den organiska ytan och olika färgnyanser tycker han att gör celluloidfilmen mera naturlig för ögat. Det stora kontrastomfång som celluloidfilm har är en annan av de egenskaper som gör den överlägsen på marknaden. Detta möjliggör en friare och mera varierande och intressantare ljussättning, tycker Hutri. Han tycker att man i bästa fall med celluloidfilm kan uppnå en tredimensionell känsla.

När det kommer till visuella svaga sidor hos celluloidfilm har också Hena Blomberg svårt att hitta på något. Han säger att han talar som en celluloidfilmfantast, och hans

åsikter baserar sig på den synvinkeln: ”Må nyt puhun tällaisena filmifanina koko ajan” konstaterar han. Om man skall använda sig mycket av digitala efter effekter så konstaterar Blomberg att Red One antagligen passar bättre. Det uppstår ofta små ”frame” hopp när man skall kombinera celluloidfilm och digitala effekter, som lätt leder till mycket extra arbete.

Jos on tosi paljon poustia niin siinä on aina pientä freimieroa ja sit kun sitä viedään kankaalle niin joutuu koko ajan trakkaan ja korjaan sitä, että kaiken freimieron saa pois, niin se on aika iso duuni.

När det handlar om celluloidfilmens positiva sidor är Blomberg inne på samma spår som Hutri. Som första positiva sida nämner han alla färgnyanser man kan få fram ur celluloidfilmen. I jämförelse med Red One så tycker han speciellt att man märker skillnad i färgnyanserna i de mörka partierna av bilden. ”Filmi on sillein että se näkee kaiken paljon vahvempana kun silmä , tummasta pystyy löytää aika yllättäviäkin sävyjä, tai jotain yksityiskohtia”.

Celluloidfilmens stora dynamik är en annan positiv egenskap. Blomberg tycker att det är mycket lättare att arbeta med celluloidfilm på grund av den stora dynamiken. Det ger honom friare händer att vara kreativ när det kommer till ljussättningen. En annan fördel med celluloidfilmen är enligt Blomberg att den är ett organiskt material. ”Se mikä mua kiehtoo filmissä on sen orgaanisuus, että se on analoginen”

Celluloid filmens mjuka utseende tilltalar precis som Hutri också Blomberg. Han tycker att det känns naturligare med det mjukare filmutseendet, än det skarpa, nästan för perfekta digitala utseendet. Han tycker att celluloidfilmens organiska karaktär gör den mera levande än det sätt videons pixlar alltid ligger perfekt på rätt ställe i raka rader.

Marko Terävä nämner inte många svaga sidor hos celluloidfilm, när det kommer till det visuella utseendet. 35mm film tycker han är det bästa som finns på marknaden för tillfället. Han säger att han en gång hörde någon säga: ” Jos joku nyt keksis kolmevitosen filmin niin koko maailma olisi ihan sekaisin siitä laadusta”. Han tror att det stämmer. 35mm film går inte att jämföra med något annat format för tillfället.

Men när det kommer till 16mm film är han inte av helt samma åsikt. Han tycker att 16mm film passar bra för tv, men att man kan få problem då man filmar för bio. Marko tycker att: ”Elokuvakankaan suuri koko asettaa kuustoist millisele rajoitteita, teknisiä rajoitteita jotka sit vaikuttaa mun mielestä siihen visuaalisuuteen”. Ur en färgkorrigerares perspektiv, tycker Marko också att celluloidfilmen är överlägsen Red One på grund av den stora färgdynamiken den har. Han säger att: ”Filmillä on suuri väriinformaatio, ja se on erilaista informaatiota... sävyala on ihan älyttömän suuri”.

Marko nämner att en filmkopia, fast man ursprungligen filmat på video, kan vara till stor fördel. Han tycker att det med videokopior är svårt att komma undan en videorealistisk känsla som lätt uppstår. En filmkopia förlåter mera små fel och för filmens utseende i den riktning som man är van att filmer skall se ut. ”Videokopiot leffateattereihin antaa värimääritteliälle haastetta päästä siitä semmoisesta videorealismistä eroon”.

Celluloidfilmens starkaste sidor är också enligt Robert Nordström dynamik och färgåtergivning. Då det kommer till att filma i situationer där man inte så lätt kan kontrollera sitt kontrastomfång, skulle Robert alltid välja celluloid film. Speciellt om det handlar om en situation där man har mycket ljus. Eftersom överexponering på celluloidfilm sker mjukare än på Red One. Om man befinner sig i en solig miljö så tycker Nordström att t.o.m. 16mm film är överlägsen alla existerande videoformat. Eftersom man kan minska filmbruset genom att använda t.ex. en 50 ASA film och celluloidfilmens kontrastomfång alltid är bättre än Red Ones.

Robert tycker att 35mm film inte har några svaga sidor, förutom kamerans fysiska storlek i vissa filmsituationer där kameran borde vara smidig och lätt.

3.4 I vilken situation skulle du använda Red One? Och när celluloidfilm?

För Tuomo Hutri är det klart att han skulle välja att använda 35mm film alltid när det är möjligt. Han säger att de senaste filmer han filmat på Red One varit helt och hållet av budgetsskäl och producentens val. Speciellt om man tänker ur ett visuellt perspektiv tycker Hutri att celluloidfilm har så många fördelar gentemot Red One att valet är lätt. Han konstaterar ändå att om man t.ex. måste ta jättelånga tagningar så finns det fördelar med Red One. Fast t.o.m. då kommer han efter en stund på att: ”Jos kuvaa kahdella perfolla niin saa kyllä kahdenkymmenen minuutin ottoja”.

Efter att jag ber honom tänka efter ännu noggrannare om det inte finns någon situation där han tycker att Red One visuellt skulle lämpa sig bättre, konstaterar han att kanske om han skulle filma en rymdfilm där man skulle vilja ha ett kliniskt utseende, Då skulle Red One passa bra. ”Jos ois vaikka joku avaruuselokuva niin sit vois olla että sopisi paremmin siihen kuvata avaruutta, aineetonta tilaa. Se olisi semmoinen kliinisempi”.

Hena Blomberg säger också att han alltid använder 35mm film om det är möjligt. Han tycker att celluloidfilmen alltid är bäst om man tänker på den visuella helheten. Fast Red One har vissa positiva sidor så kommer helheten inte upp till samma nivå som med celluloidfilm. ”Kokonaisuus ei yllä sinne filmiin” säger han.

Jag frågar honom om han tycker att samma sak gäller för 16mm film? Om den också alltid är ett bättre alternativ än Red One?

Detta tycker han inte alltid är ett lika lätt beslut. Han säger att han skulle välja Red One om det handlade om en vanlig långfilm som skall visas på bio, och som inte skulle kräva något speciellt. ”Jos pitäis valita Redin ja 16mm välillä ja olisi tekemässä perus leffaa kankaalle, missä ei olisi jotain erityistä lookkia, niin valitsisin Redin”. En annan situation där han skulle kunna tänka sig välja Red One, av visuella skäl, är om han skulle filma något i en mörk omgivning med låga kontraster. Han nämner t.ex. en situation där någon skulle be honom filma i en stadsmiljö en mörk kväll, och han inte skulle ha möjlighet att ljussätta. Han tror att man i en situation som denna skulle vara mera säker med Red One än 16mm film. Men han medger att han tyvärr inte ännu fått prova på hur den fungerar i en situation som denna. ”Joku juttu mikä tulisi öisen

kaupungin hajavalloissa... se vois siellä toimia aika hienosti, mutta en ole testannut. Tällaisessa tilanteessa voisi Redillä olla enemmän safe”.

Förutom att Blomberg i största allmänhet tycker att celluloidfilm är bättre i så gott som alla situationer nämner han några situationer där den är speciellt överlägsen. Om man är tvungen att snabbt kunna förflytta sig från ett ljus rum till ett mörkt, eller vill ha stora kontrastskillnader i bilden är film alltid bättre än Red One. Eller om han jobbar med vissa regissörer som han vet att har en tendens att vilja ändra på den ursprungliga planen av utseendet av filmen under inspelningen eller t.o.m. först i postproduktionen, så försöker han alltid filma med 35mm film. Red One är mycket svårare när det kommer till att leka med utseendet och stilen på efterhand. Man måste veta vad man vill ha redan när man filmar.

sellaisiakin tilanteita on että kun tekee jonkun spotin jonkun tietyn ohjaajan kanssa niin mä yritän puhua niin ett se olisi kolmefemmaa, koska mä tiedän että voi tulla niin nopeita muutoksia, että tehdäänkin näin, vaikka kesken kuvausten. Tai sit se voi tulla niinku poustissa että haluaakin sillein, näin me puhuttiin mutta tehdäänkin tällä tavalla.

Även då Blomberg tycker att celluloidfilm visuellt är mycket bättre än Red One, så är han ändå glad över att det äntligen kommit ett videoformat på marknaden som fungerar. Nu finns det en kamera som filmar video men man kan använda alla samma tillbehör och linser som på 35mm kameror. Och det gläder honom. ”Red on ehdottomasti paras mitä videolla on... nyt on kamera joka tekee videota mutta kaikki on samaa standardia”.

När vi talar om när celluloidfilm passar bäst och när Red One, nämner Marko Terävä filmen ”Rööperi”. Han tycker att det är lättare att göra epok film med 35mm film än med Red One. Eftersom man med Red One uppnår ett så rent och specifikt utseende, är celluloidfilmen lättare att bearbeta till vad man vill på efterhand. Terävä säger lika som Blomberg och Hutri, att i situationer där man inte har full kontroll på sin omgivning skulle han alltid välja celluloidfilm framför Red One. Detta på grund av celluloidfilmens stora dynamik, som gör den kapabel att klara av under och överexponering bättre. Red One tycker Marko att det lönar sig att välja om man vill göra mycket special effekter, bluescreen etc.

Terävä tycker också att Red One passar då man filmar i t.ex. studio och kan kontrollera sin omgivning. Han tycker att man kan uppnå samma resultat med Red One och celluloidfilm om man har kontroll över Red Ones dynamik. ”Vois päästä samanlaisiin lopputuloksiin jos osaa vaan hallita sen Redin dynamiikkaan”. Marko tycker också att alternativet att filma exteriör scenerna i en film med 35mm film och interiörscenerna med Red One, skulle vara intressant att prova på.

Generellt sett tycker Marko att Red One och celluloidfilm båda är bra på sitt sätt. Han tycker att fast celluloidfilm ofta känns bäst, kanske för att man är mera van vid den, så kan allt filmbrus ock skräp ibland också ses som något dåligt.

vaikka filmi tuntuu parhaalta ratkaisulta, niin siinä on muitakin tasapainoittavia tekijöitä. Kaikki roskat ja kohina mitä filmissä voi olla, niin ne tietysti voi olla huonoja asioita.

Terävä säger också att han inte ser sig själv som varken endast en celluloidfilm eller video fanatiker, utan att han försöker uppnå så bra resultat som möjligt. Men för tillfället uppnås det bästa resultatet med celluloidfilm.

en ole filmi- tai video- tai datamies. Yritän vain saada mahdollisimman hyvän kuvan. Ja se tekee musta vielä enemmän filmimiehen, toistaseks.

Även Robert Nordström väljer alltid 35mm film som arbetsredskap då han har möjlighet. Han tycker att den är det bästa som finns då man vill uppnå den tekniskt sett bästa bilden.

När det kommer till att välja mellan 16mm film och Red One nämner han två situationer. ”Ett mörker där man måste använda en snabb film, det blir kornigt och det finns risk för att skärpan inte håller, där kan det hända att Red:en vinner”. Han berättar att han sett en tester gjorda med Red One och celluloidfilm, där man filmat på super 16 och 500 ASA. I detta fall tyckte han att Red One såg bättre ut, eftersom kornigheten och skärpan på celluloidfilmen blev störande. Men sedan om man går över till en motsatt situation, där man kan använda 50 ASA film så tycker Robert att 16mm film passar bättre än Red One.

om man går till den andra situationen med 16. En solig dag i ett vinterlandskap... handlar det igen om det här med filmens någonstans överlägsenhet i kontrastomfånget. Och när det handlar om den övre delen, där vinner nog säkert filmen Red:en.

4. SAMMANFATTNING

Målet med mitt examensarbete har varit att få en klarare bild över i vilka situationer en fotograf skall välja att filma med Red One och när 16mm eller 35mm film. För att kunna göra detta beslut har jag tagit reda på vilka visuella skillnader det finns på material filmat på Red One och celluloidfilm.

Under den tid jag skrivit mitt examensarbete har jag jobbat som c-foto på tre långfilmer, en tv-serie och ett tiotal reklamer filmade på Red One. Jag grundar mina slutsatser på den personliga erfarenhet jag fått under inspelning, samt mina intervjuer och tidningsartiklar om Red One.

4.1 Varför Red One blivit populär

Den största orsaken till att Red One blivit så populär så snabbt är att den på många sätt påminner om en filmkamera. Alla 35mm filmkamerans tillbehör; mattebox, stativ och framför allt linser passar ihop med Red One. Detta leder till att man med Red One utan adapter kan använda sig av 35mm linser av hög kvalitet och uppnå samma skärpedjup som med 35mm filmkameran.

Det korta skärpedjupet är en viktig del av bildberättandet eftersom det ger fotografen möjlighet att manipulera tittarnas koncentration på det relevanta i bilden. Ett kort skärpedjup ger också bilden en mera tredimensionell känsla. Detta korta skärpedjup ger också fotografen en möjlighet till skärpebyten under tagning, och på så sätt en möjlighet att flytta tittarnas koncentration från ett ställe till ett annat.

Eftersom celluloidfilm funnits på marknaden sedan 1892, betyder detta också att filmlinser utvecklats sedan dess. Detta leder till att filmlinser har en mycket längre historia än linser gjorda för videokameror. Linser gjorda för videokameror är också ofta tillverkade att vara billigare än filmkameralinserna. Idén bakom video är att det skall vara ett lättare och billigare format i jämförelse med celluloidfilm. Eftersom linsen samlar in ljuset och det är ljuset som gör bilden, så betyder detta också att en stor fördel med Red One är att det går att använda sig av 35mm linser på den.

Det finns ett stort urval av 35mm linser på marknaden för fotografen att välja mellan. Vissa äldre linser kan ge en mjukare känsla åt bilden, vilket ibland är det man saknar i videoformaten, i jämförelse med celluloidfilmen.

Red One lagrar information i ett komprimerat Raw format, som för många fotografer känns mera som celluloidfilm än tidigare videoformat. När man filmar med Red One behöver man inte fundera över olika inställningar i kameran, utan kan koncentrera sig på det relevanta; ljuset och bilden. Det endast rätt exponering och en bra ljussätt och komponerad bild som gäller, resten manipuleras i postproduktionen.

4.2 Red One vs. celluloidfilm

Fast Red One tagit ett stort steg i rätt riktning tycker inte jag att den ännu uppnått en standard där den skulle kunna tävla med 35mm celluloidfilm.

En av de största skillnader på Red One och celluloidfilm är kontrastomfånget. När man filmar med Red One har man ett mindre kontrastomfång som leder till att fotografen måste göra kompromisser i sin ljussättning. Celluloidfilmens stora kontrastomfång påminner mera om hur människans öga ser, och känns därför mer naturligt.

I filmen ”Postia pappi Jaakobille”, filmad på Red One, kunde man t.ex. i bilderna filmade utomhus se brister i färgen på himlen på grund av Red Ones dynamik. Jag tror att man bättre kunnat få med all information, moln, färgnyanser etc. om man filmat med 35mm film. Jag tycker också att man i de mörkaste partierna av bilden kunde se att kontrastomfånget inte räckte till för att få fram alla detaljer. Här skulle man med celluloidfilm ha fått en helare, mera detaljerad bild.

Överexponering är en annan av Red One:s svaga sidor i jämförelse med celluloidfilmen. När man överexponerar Red One blir övergången skarp och det överexponerade området saknar information. En överexponering med celluloidfilm blir mycket mjukare. Detta leder till att många fotografer blir försiktiga i sin ljussättning, vilket i sin tur hämmar kreativiteten. Under en reklaminspelning där jag var med som kameraassistent filmade vi två personer vid ett fönster. Fotografen var orolig över att överexponera Red One och satte mycket ljus på personerna för att kunna få med strukturen av den tunna

gardin som fanns vid fönstret. För mej kändes detta som en kompromiss som inte skulle ha varit nödvändig med celluloidfilm.

Red One har ett renare och skarpare utseende än celluloidfilm. Detta kan enligt mej vara både en fördel och nackdel. Celluloidfilmens kornighet kan ibland vara jätte fin, men ibland också störande i bilden.

Då jag var med på en yoghurt reklam inspelning, filmad med Red One, kunde jag se många fördelar med att använda just denna kamera. En stor del av bilderna var närbilder på frukter som föll ner i yoghurt. Den fina rena bilden man uppnår med Red One passade bra, frukterna såg läckra och fina ut. Detta filmades i studio vilket gjorde att Red One kom till sin fördel, eftersom dynamiken var kontrollerbar.

Ett exempel där istället celluloidfilmens mjuka utseende och kornighet kommer till sin fördel är filmen Wrestler, filmad på 16mm film. Filmen är filmad i mycket mörka situationer och filmkornet spelar en stor roll i ”looken”. Jag tycker att det grova, men ändå mjuka utseende filmen har, avspeglar sig perfekt i huvudpersonens personlighet. Om denna film skulle ha filmats på Red One, tror jag att tittarna skulle ha känt mycket mera distans till huvudpersonen.

Att celluloidfilm är ett organiskt material tror jag är en stor orsak till att den känns mera naturligt för ögat. Faktumet att filmkornen aldrig ligger perfekt på samma ställe hela tiden, gör att celluloidfilmen är levande och mjuk att titta på. Ett digitalt format har en onaturlig perfektet.

Det att Red One är ett digitalt format och inte har många olika film-lager leder också till att skärpans placering i bilden med den, blir mera absolut än med celluloidfilm. Med celluloidfilm kan skärpan ligga i något av dess lager och att den är absolut på rätt ställe är inte så viktigt. Övergången från skarpt till oskarpt är mjuk. Men med Red One är övergången skarp. Om skärpan inte ligger exakt rätt så märks det. Detta är något som för mej också känns onaturligt. Celluloidfilmen fungerar mera lika människans öga än Red One och känns därför naturligare.

Färgåtergivning är också en av celluloidfilmens starka sidor. Då man filmar med Red One uppnår man inte lika fina nyanser i färgerna. Tuomo Hutri tyckte att han hade svårt att uppnå en fin nyans i hudfärgen då han filmade ”Postia pappi Jaakobille”. Jag tycker inte att man ser detta problem när man tittar på filmen. Men tycker ändå att jag får en känsla av att färgerna inte är lika fina som de i bästa fall kan vara med celluloidfilm.

Hena Blomberg talar också om att han haft svårt att uppnå fina nyanser i mörka, svarta partier i bilden då han filmat med Red One. Då jag jämfört bilder filmade på celluloidfilm och Red One tycker jag att detta stämmer. I bilderna filmade med Red One är den svarta färgen mera entonig, medan celluloidfilmen har mera nyanser och toner.

Fast celluloidfilmen har många fördelar framför Red One så har Red One också många fördelar, speciellt när man jämför den med 16mm film. Om jag t.ex. kommer tillbaka till skärpedjupet som jag talade om i början, så har 16mm filmen ett större skärpedjup än Red One, om man filmar på 4K och använder 35mm linser. Som jag tidigare nämnde är det ofta fördelaktigt med ett litet skärpedjup.

Då man filmar i mörka situationer och är tvungen att använda en snabb film så blir 16mm filmen lätt mycket kornig. Detta är en stilfråga och kan passa i vissa situationer men är oftare ett problem, speciellt då man filmar för bio. Den korniga bilden kan ibland också se för mjuk ut. Det kan se ut som skärpan inte ligger någonstans och hela bilden ser oskarp ut.

4.3 Visuella skillnader mellan material filmat på Red One och celluloidfilm

De visuella olikheterna på en film filmad med Red One, 16mm film eller 35mm kan vara många. Detta beror inte endast på materialet utan till stor del på valet av linser, ljussättningen, filter, färgkorrigeringen och annat möjligt efterarbete.

Beroende på vad en fotograf vill uppnå, hur han vill att slutresultatet skall se ut, så behandlar han materialet olika i olika situationer. Det finns ändå vissa begränsningar med olika material, och det är dessa begränsningar och möjligheter jag undersöker när jag talar om visuella skillnader.

Skillnaderna jag presenterar nedan i tabellen är tekniska skillnader som jag i stora drag tycker att karakteriserar materialet i fråga.

Red One	16mm culloloidfilm	35mm celluloidfilm
ren/ klinisk	mjukt men kornigt utseende	mjukt utseende
mindre dynamik än film	stor dynamik	största dynamiken
definitiv över och underexponering	mjuk över och underexponering	mjuk över och underexponering
sämre färgåtergivning än film	bra färgåtergivning	bästa färgåtergivning
litet skärpedjup	större skärpedjup än Red(4k) och 35mm film	litet skärpedjup
bra resolution	kornigt utseende	bra resolution
hård övergång från skarpt till oskarpt	mjuk övergång från skarpt till oskarpt men ibland känns det som skärpan inte finns nånstans	mjuk övergång från skarpt till oskarpt

4.4 I vilken typs filmsituationer passar Red One respektive celluloidfilm bättre

Eftersom Red One inte har en lika bra dynamik eller ett lika stort kontrastomfång som celluloidfilm så är det oftast bättre att använda celluloidfilm då man är tvungen att filma i höga kontrast förhållanden och även då man inte kan påverka sin omgivning. Ett exempel på en sådan situation är då man filmar utomhus i starkt solljus. Celluloidfilmen ger en möjlighet att både se strukturen på, molnen på himlen och gräset som växer under skuggan av ett träd. Skulle man filma denna samma situation med Red One och vilja uppnå samma resultat skulle man vara tvungen att ljussätta skuggområdena i bilden för att på så sätt minska dynamiken i bilden.

Frågan om en hurudan bild man vill ha kvarstår ändå? T.ex. filmen ”Slumdog Millionaire” (belönad med 8 Oscar) är till stor del filmad med en motsvarande digitalkamera som Red One. Filmen utspelar sig i soliga Indien. Den berättar om en pojke, Jamal, som deltar i tv-programmet ”vill du bli miljonär”. Filmen är en färggrann blandning av kärlek, lycka, drömmar men också om misären av att vara ett gatubarn. En stor del av bilderna är filmade i starkt solljus. Detta torde vara en idealsituation för 35mm film, men ändå har fotografen valt att använda ett digitalt format. Eftersom jag inte haft möjlighet att tala med fotografen i fråga är det omöjligt för mej att veta på vilka grunder han valt att filma med ett digitalt format istället för celluloidfilm. Men han har skapat en enhetlig stil med överexponerad himmel etc. som enligt mej fungerar mycket bra. Den hårda looken med ”fula” överexponeringar engagerar tittarna i den tuffa värld gatubarnen i Indien lever i. Att bygga upp en passande visuell stil för filmen är enligt mej fotografens viktigaste uppgift. ”Slumdog Millionaire” vann Oscar för bästa foto 2009, så det tycks finnas andra än jag som tycker att filmens ”look” fungerade bra.

Ett annat exempel på ett lyckat materialval är enligt mej filmen ”Wrestler”, som jag nämnde tidigare. Filmen är filmad på 16mm film, vilket är mycket ovanligt då man filmar för bio, speciellt i en Hollywood produktion.

Filmen handlar om en före detta professionell brottare Randy ”the Ram” Robinson (Mickey Rourke) . Han har ingen kontakt med sin dotter och har svårigheter med sina sociala kontakter, han lever endast för sina sista fans och adrenalinkicken han får av att uppträda.

Den korniga, mjuka men ändå tuffa look som uppnås med 16mm film, passar perfekt ihop med den känsla man får av huvudpersonens personlighet. Det är lätt som tittare att leva sig in i Randys känslor och detta har till stor del att göra med ett gott val av skådespelare, personregi etc. men jag tror också att det till stor del beror på ett gott fotografiskt arbete. Jag tror att både Red One och 35mm film skulle ha varit ett sämre val i denna film.

Ett exempel där inget passar lika bra som 35mm (el.70mm) film är ett episkt drama där man vill uppnå en sagolik, vacker bildvärld, som t.ex. i filmen "Atonement". Filmen handlar om hur en liten flicka, Briony, i England 1935 missförstår förhållandet mellan sin syster och Robby, mannen systemen är förälskad i. Brionys missförstånd har drastiska följder då Robby misstänks för våldtäkt och döms till fängelse, och senare skickas till krig. Filmen är dramatisk, sorlig och otroligt vacker, dramatiska krigsbilder utomhus och vackra flickor med vackra klänningar i slottsträdgården. Här skulle mycket filmkorn eller skarp överexponering förstöra magin i stämningen. I denna typ av vackert drama passar enligt mej inget arbetsredskap lika bra som 35mm film.

Då jag funderar över ideala situationer för Red One, tänker jag genast på produktioner menade för TV-distribution. Eftersom Red One är billigare att använda än 35mm film, men man ändå uppnår samma skärpedjup med den, då man filmar med 4k:s resolution och 35mm linser. I TV-produktioner har man heller inte alltid lika stort behov av det kontrastomfång och den färgåtergivning som celluloidfilmen har, eftersom bilden inte projiceras på en så stor duk som på bio. Övergången från skarp till oskarp som på Red One är skarpare än på celluloidfilm, syns inte heller lika tydligt när bilden visas i en liten tv-ruta.

Reklam är ett annat område där jag tycker att Red One har en stark position. Speciellt om man talar om produktbilder och studioproduktioner. Red Ones rena, filmkorn-fria utseende är enligt mej till sin fördel i dessa situationer. Det ända Red One saknar här i jämförelse med celluloidfilmen är den stora skalan av färgnyanser som denna har.

4.5 Konklusion

Jag tycker att man inte med Red One skall försöka uppnå en helt likadan look som med 35mm film, efter som detta är omöjligt. De är olika och har olika fördelar. Fortfarande lider Red One av en mindre dynamik och sämre färgåtergivning än celluloidfilmen, men Red One utvecklas hela tiden, och jag tror att dessa två egenskaper hos den kommer att förbättras. Eftersom man kan använda 35mm linser med Red One har man enligt mej redan kommit en bra bit på vägen till att utveckla en riktigt bra digitalkamera.

För tillfället tycker jag att man med 35mm film med dess stora dynamik, bra färgåtergivning och mjuka utseende, som fotograf i alla situationer har den bästa möjligheten att uppnå den visuellt vackraste bilden. Med 35mm film har man också den största möjligheten att manipulera bilden i efterhand, eftersom man under filmsituationen kan lagra så mycket färg och detaljinformation.

Fotografens viktigaste uppgift tycker jag ändå är att skapa en visuell stil som stöder känslan och historien regissören vill berätta. Detta betyder inte automatiskt att 35mm film alltid är det bästa alternativet. "Fult" kan också bli vackert, då man beskriver en känsla eller upplevelse som stöder uttrycket i filmen, 16mm filmens gryn kan vara vackra och digital överexponering kan vara vackert, vid rätt tillfälle.

Det viktigaste som fotograf är att veta vad man vill uppnå, välja en stil och vara den trogen.

5. KÄLLOR

Alling-Ode Bitte; Berglez; Peter; Ekström Mats; Eriksson Göran; Jernudd Åsa; Johansson Bengt; Kroon Åsa; Larsson Larsåke; Leivik-Knowles Britt. 2000. Metoder I kommunikationsvetenskap. Studentlitteratur AB. 318s. ISBN 9144015216

Andersson, Aron. 2008. Red One: Hollywoods senaste stjärnskott (www) Hämtat 27.4.2009 <http://www.metro.se/se/article/2008/09/17/15/3220-48/index.xml>

Brown, Blain. 2002. Cinematography – Theory and practice. Elsevier. 303s. ISBN 0-240-80500-3

Boardwell David & Thompson Kirstin. 1979. Film art – an introduction. Mc Graw – Hill companies. 532 s. New York. ISBN 0-07-248455-1 (s.466)

Curtis, Mike. 2007: First Look: Red One (www). Hämtat 27.4.2009 http://www.dv.com/features/features_item.php?articleId=196603549

Häger Björn. 2007. Intervjuteknik. Liber. Sverige. 240s. ISBN 9147084626

Larsen, A. Siri. 2008: Film vs Red One Digital Cinema. (www) Hämtat 27.4.2009 www.tidningenmonitor.se/PDF/mon_mars_08_red_one_rosenlund.pdf -

Mathers, James. 2007. Rewiew: Red One Digital Cinema Camera (www). Hämtat 27.4.2009 <http://www.studiodaily.com/main/technology/pvr/8722.html>

Nordström Fred. 2004. Vad är ”Filmlook”- en uppsats om de tekniska skillnaderna mellan film och digitalvideo som inspelningsformat. Arcada – Nyland svenska yrkeshögskola

Svanberg Lasse. 2004. The EDCF Guide to Digital Cinema. Elsevier. ISBN 0-240-80663-8

Von Bagh, Peter. 1998. Elokuvan historia. Otavan kirjapaino. 732 s. ISBN 951-1-14868-0

www.red.com

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Betacam>